

Riksantikvarieämbetet
Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV ÖST RAPPORT 2009:16

ARKEOLOGISK FÖRUNTERSÖKNING I FORM AV ANTIKVARISK KONTROLL

Röks skola

Kulvertering för biobränslepanna
RAÄ 137, Röks skola
Röks socken, Ödeshögs kommun
Östergötland

Dnr 422-2275-2007

Karin Sundberg

UV ÖST RAPPORT 2009:16

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING I FORM AV ANTIKVARISK KONTROLL

Röks skola

Kulvertering för biobränslepanna

RAÄ 137, Röks skola

Röks socken, Ödeshögs kommun

Östergötland

Dnr 422-2275-2007

Karin Sundberg

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

Riksantikvarieämbetet

Avdelningen för arkeologiska undersökningar

UV Öst

Roxengatan 7, 582 73 Linköping

Tel. 010-480 81 40

Fax 010-480 81 73

uvost@raa.se

www.arkeologiuv.se

Produktion/grafisk form BRITT LUNDBERG

Grafik LARS ÖSTLIN

Utskrift UV ÖST, LINKÖPING 2009

Kartor ur allmänt kartmaterial, ©Lantmäteriverket, 801 82 Gävle. Dnr L 1999/3.

© 2009 Riksantikvarieämbetet

UV ÖST, RAPPORT 2009:16

ISSN 1404-0875

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Syfte	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Resultat	7
Referenser	8
Administrativa uppgifter	8

Fig 1. Karta över Östergötland med platsen för undersökningen markerad.

Fig 2. Utdrag ur analoga Gröna kartan med undersökningen markerad. Skala 1:50 000.

Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll

Röks skola

Sammanfattning

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst, har den 7 maj 2008 utfört en förundersökning i form av antikvarisk kontroll i samband med kulvertering för rör från biobränslepanna till skolbyggnaden i Rök. Inga fornlämningar påträffades vid den antikvariska kontrollen.

Bakgrund

Ödeshögs kommun planerar att anlägga en kulvert för rör mellan en biobränslepanna och skolan i Rök, Röks socken, Ödeshögs kommun, Östergötland. Länsstyrelsen i Östergötland remitterade ärendet till UV Öst för en antikvarisk kontroll eftersom det ett femtiotal meter norr om skolbyggnaden finns en äldre vägbank, RAÄ 137 (Elfstrand 1996, Lindeblad 2000). Vägen antas i sitt ursprungliga skick vara förhistorisk.

Syfte

Syftet med den antikvariska kontrollen var att tillse att inga fornlämningar kom att beröras av markarbetet. Om det inte var möjligt skulle påträffade lämningar dokumenteras och undersökas innan förläggningsarbetet kunde fortsätta. Målsättningen var att ta reda på om exploateringen berörde den äldre vägen.

Topografi och fornlämningsmiljö

Den aktuella platsen ligger intill Alvastravägen vilken går strax söder om Röks kyrka där den riksbekanta Rökstenen, RAÄ 1, är placerad. Stenens ursprungliga plats antas vara ett stycke norr om kyrkan intill ett vadställe längs med en förhistorisk landsväg. Rester av denna väg kunde undersökas och dokumenteras år 1991 i samband med etablerandet av en ny informationsbod och parkeringsplats intill Alvastravägen (Elfstrand 1996). Undersökningen syftade till att klarlägga den äldre vägens uppbyggnad och sträckning så att en rekonstruktion av den samma kunde utföras direkt ovanpå denna. Vid undersökningen framkom en 10 meter lång och 3 meter bred yta av tätt lagda stenar där de större stenarna tenderade att ligga längs med ytterkanterna. Spår av den identifierade vägen kunde även ses i åkerytan norr om undersökningsområdet i form av förtätningar av småsten. Uppgifter gör gällande att ännu under 1800-talet syntes vägbanken tydligt i åkerytan.

I samband med en ny och ombyggnad av jordkabel inom Röks socken år 1996, noterades i ett schakt norr om kyrkobyggnaden ett långt parti med sten och tegel på den orörda leriga undergrunden. Stenarna var visserligen inte lika vällagda som vid den ovannämnda undersökningen men kan eventuellt tolkas som en del av en stenläggning vilken tillhör samma äldre väg (Lindeblad 2000).

Den identifierade vägsträckningen har tolkats som äldre än Rökstenen från 800-talet, då stenen borde vara rest vid allfartsvägen. På 1640 års karta ur geometriska jordeboken respektive 1705 års fastighetskarta över Röks prästgård, finns vägen ej längre markerad. Däremot har en ägogräns noterats vilken sammanfaller med den synliga vägbanken i åkern (Elfstrand 1996).

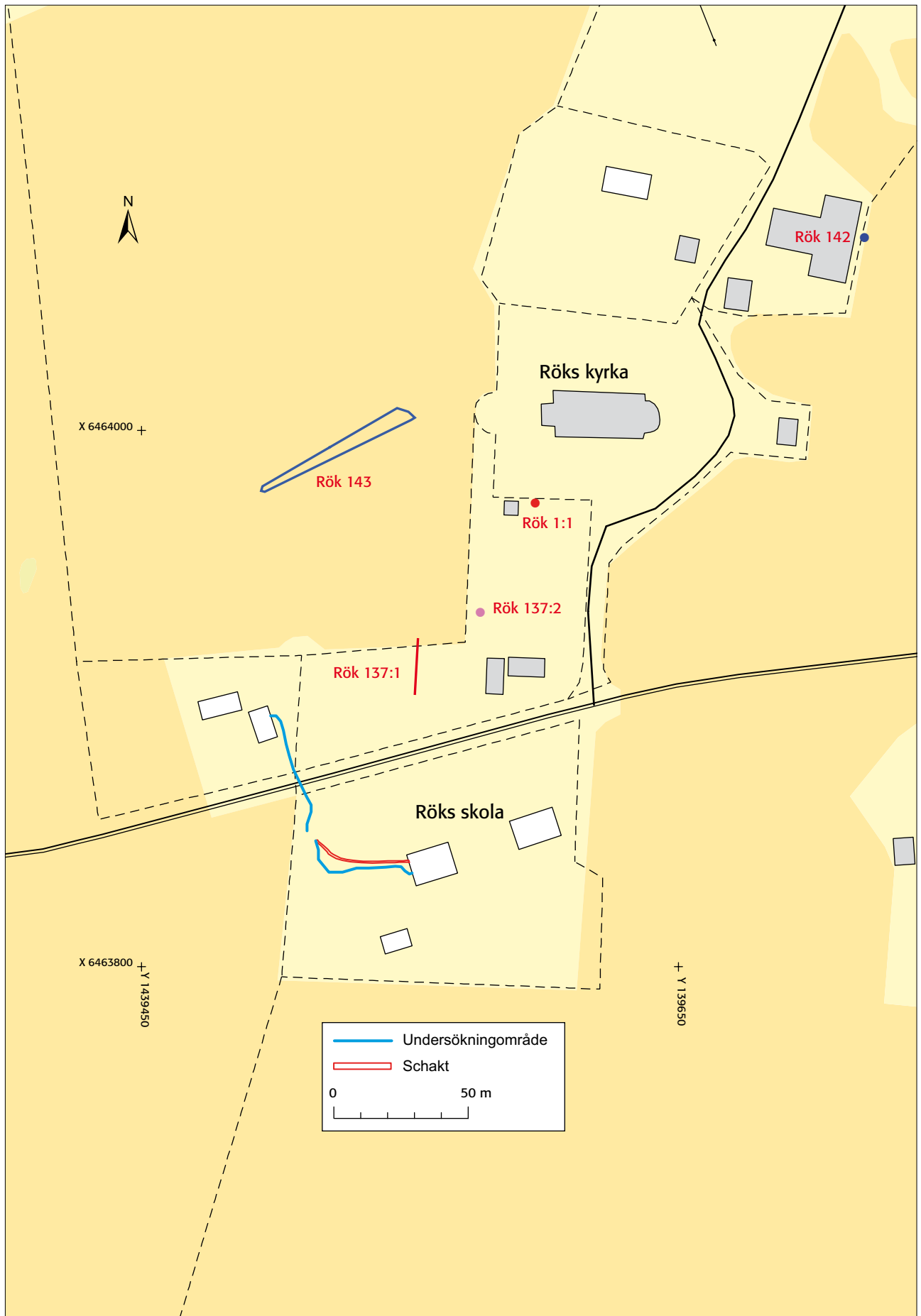

Fig 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:2000.

Resultat

Det aktuella schaktet, omfattade cirka 50 meter, med en bredd på cirka 0,6 meter och ett djup på mellan 0,6–0,8 meter. Vid placeringen för pannstationsbyggnaden schaktades även ett 3x3 meter stort område av. Här var marken mycket störd av sentida aktiviteter.

Sträckningen utgick från en pannstationsbyggnad intill Alvastravägen till skolbyggnaden i den östra delen.

Närmast skolbyggnaden var skolgården grusad och under gruset fanns det stora mängder stenar. Det gick inte att urskilja någon vägbank i stenlagret som sträckte sig ca 10 meter i schaktet. Inga fynd påträffades.

Riksantikvarieämbetet, Avdelningen för arkeologiska undersökningar, UV Öst bedömer att kulverteringen kan förläggas som planerat utan ytterligare antikvariska åtgärder.

Linköping i maj 2008

Karin Sundberg

Referenser

- Elfstrand, B. 1996. Rök 1:5, RAÄ 1. Röks socken, Ödeshögs kommun, Östergötland. Arkeologisk utredning, RAÄ rapport. Avdelningen för arkeologiska undersökningar. UV Linköping 1996:7. Linköping.
- Lindeblad, K. 2000. Rök 1:1, Rök och St Åby socknar, Ödeshögs kommun, Östergötland. Arkeologisk förundersökning. Rapport RAÄ UV Linköping 2000:1. Linköping.

Administrativa uppgifter

Län: Östergötland
Landskap: Östergötland
Kommun: Ödeshög
Socken: Rök
Plats: Röks skola
Fornlämning: RAÄ 137

Undersökningens mittpunkt: X6463854, Y143943
Koordinatsystem: RT90, 2,5 gon V
Höjdsystem: RH00

Riksantikvarieämbetet dnr: 422-2275-2007
Länsstyrelsen dnr: 431-13411-07
Länsstyrelsen beslutsdatum: 2007-12-10
Projektnummer: 10664 (1520965)
Intrasisprojekt: O2007074
Rapportnummer: 2009:16

Ansvarig arkeolog: Karin Sundberg

Beställare: Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig: Ödeshögs kommun

Undersökningstid: 2008-05-07
Undersökt yta: 60 löpmeter samt 9 m².

Arkivhandlingar: –